

Liepos 30 d. 16 val. Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos konferencijų salėje vyks susitikimas su iškilia Lietuvos dainininke, operos soliste, tarptautinių konkursų, Lietuvos vyriausybės kultūros ir meno premijos laureate Giedre Kaukaite ir filmo „Aš žinau tą smoką“ (rež. Marius Siparis, scen. aut. Ugnė Dalinkevičiūtė) peržiūra.

Filme „Aš žinau tą smoką“, skirtame Giedrės Kaukaitės kūrybinės veiklos 50-mečiui, primenami ir parodomi svarbiausi dainininkės gyvenimo įvykiai, apie filmo heroję kalba kiti asmenys ir pati. Čia savo mintimis dalijasi Gražina Ručytė, Feliksas Bajoras, Juozas Rimas, Irena Milkevičiūtė, Sigutė Stonytė.

Pirmieji kūrybinės veiklos metai – 1968-ieji dainininkei buvo sėkmingi: baigta Lietuvos valstybinė konservatorija (dabar: Lietuvos muzikos ir teatro akademija), laimėti trys konkursai, pavasarį debiutas Operos ir baleto teatre, tų pačių metų rudenį prasidėjusi stažuotė Milano teatro „La Scala“ akademijoje.

Dešimt metų G. Kaukaitė buvo Operos ir baleto teatro, po to dvidešimt metų Nacionalinės filharmonijos solistė, daugiau kaip tris dešimtmečius Lietuvos muzikos ir teatro akademijos pedagogė, profesorė.

Dainininkė surengė per 1000 solinių koncertų. Ji koncertavo prestižinėse koncertų salėse įvairiose pasaulio šalyse.

1. Kaukaitė dainavo pagrindines soprano partijas operose Mimi („Bohema“), Madam Baterflai („Madam Baterflai“), Desdemoną („Otelas“), Tatjaną („Eugenijus Oneginas“), Margaritą („Faustas“) ir kitose. Ji įdainavo 11 plokštelių, nusifilmavo 18-oje Lietuvos televizijos juostų.

Profesorės kamerinio dainavimo klasę baigė Violeta Urmanavičiūtė (Urmana), Raimonda Tallat-Kelpšaitė, Judita Leitaite ir kiti žymūs atlikėjai.

Kelios muzikologo dr. Jono Vytauto Bruverio išvalgos apie filmą „Aš žinau tą smoką“:

„...Filmas „Aš žinau tą smoką“ daugiausia yra apie tai, kaip pripažinta operos solistė, lyg vėl išgirdusi protėvių dainuotų dainų šauksmą (t.y. pajutusi tą jų *smoką*), atsisakiusi teatro scenos ir pasirinkusi koncertų dainininkės kelią, tapo naujo muzikos kūrybos sąjūdžio dalimi, skatintoja ir įkvėpėja. Architektas Augis Gučas jos reikšmę ir poveikį inteligentijai palygina su Justino Marcinkevičiaus poveikiu. G. Kaukaitės atliekamos muzikos galią patiria žodžių prasmę tik iš aprašymo ar papasakojimo sužinę kitataučiai.

Kaip *to smoko* paveldėtoja, jį vadindama archetipo pajautimu, o liaudies dainas – mantromis, filme G. Kaukaitė apie savo veiklą ir jos pokyčius kalba į save žvelgdama lyg iš šalies, taip, kaip ji kalba ir rašo apie kitus. Prisimindama operos sceną, sako laikui bėgant ėmusi svarstyti, ar viską padaro 100, 120 procentų, yra savimi ar viena iš šimto? Teatre artistas nėra visai savarankiškas – yra bendri repertuaro poreikiai, galimybės, planai, veikalo statytojai, žodžiu, daug kas priklauso nuo kitų.

Kai laimėjo I vietą M. Glinkos konkurse ir padainavo pirmąją solo koncertą, pasijuto galinti būti nuo nieko nepriklausoma. Posūkis į koncertinę veiklą tapo „paženklintai prasmingas, likimo dovana“. Domėjosi to meto kompozitorių kūryba, sako, Felikso Bajoro muzikoje pajutusi „tikrą teisybę“ („mes negalėjome vienas kito nepastebėti“), kompozitorius išvelgė, jog „G. Kaukaitei svarbi kūrinio idėja, žodžio prasmė“.

Jūratė Vyliūtė yra rašiusi: „Ji per F. Bajoro velnius, medžius ir pavasario dirvon suguldytas sėklas, per B. Kutavičiaus pagonių apeigas, užkeikimus, per A. Martinaičio nykstančių paukščių klyksmą, J. Juzeliūno melikas, J. Bašinsko apuokus, J. Gruodžio, S. Šimkaus dainas (...) buvo sąmonės žadintoja, tautos mentaliteto gaivintoja.“

Pati G. Kaukaitė teigia: „Filmas, mano akimis žiūrint, yra apie menininko pasirinkimą, apie kriterijus. Pasirinkimo teisė ir galimybė – didelė moralinė vertybė, ją privalai įrodyti ir apginti. Filmavimas prasidėjo nuo Ugnės Dalinkevičiūtės prašymo: „Vienu sakiniu išsakykite mintį, kurią manote esant jums pačią svarbiausią.“ Atsakiau: „Svarbiausia man buvo tikėti tuo, ką darau, ir manau, kad nieko nedariau, kuo nebūčiau šventai tikėjusi. Jei kas manęs paklaustų vėl, atsakyčiau tą patį.“

Renginys iš projekto „Literatūros ir kino dienos bibliotekoje XI“, skirto populiarinti Valstybės kultūros ir meno premijomis (nacionaline ir vyriausybės) apdovanotų menininkų kūrybą Panevėžio regione.

Projektą finansuoja Lietuvos kultūros taryba ir Panevėžio miesto savivaldybė.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos informacija

